

RCD

Revista de
Comptabilitat i
Direcció

Número 23, any 2016

**Prevençió i detecció
del frau en l'empresa**

RCD

Revista de
Comptabilitat i
Direcció

Número 23, any 2016

Prevenció i detecció del frau en l'empresa

ACCID

Associació
Catalana de
Comptabilitat i
Direcció

RECC)
Registre d'Experts Comptables de Catalunya

upf. Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

barcelona
school of
management

Tots els drets reservats. Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Dirigeixi's a CEDRO (Centro Español de Derechos Repográficos, www.cedro.org) si necessita fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra.

L'ACCID agraeix la col.laboració d'Eusebi Carnicero en la traducció al català d'aquest monogràfic.

© ACCID, 2016
ISSN: 1887-570X
ISBN: 978-84-16904-05-1
Dipòsit legal: B-20.567-2016
Disseny coberta: Gráficas Rey
Maquetació: Gráficas Rey
Imprès per: Gráficas Rey
Imprès a Espanya – *Printed in Spain*

Índex

Presentació	
Luz Parrondo.....	7

PRIMERA PART

Articles

Motivacions i perfil del defraudador en l'empresa	
Enric Olcina	11
El frau en l'empresa: el sistema de prevenció contra els delictes de l'art. 31 bis del codi penal	
Gabriela Boldó, Haidé Costa i Fruitós Richarte	27
Disseny del sistema organitzatiu i de control intern per a la prevenció i detecció del frau	
Jordi Riera i Pedro Ruano	41
Senyals d'alerta per a la detecció de frau en les empreses	
Leyre Zayas Mariscal.....	59
Les expectatives de l'auditoria i el frau	
María Antonia García Benau	81
El paper de l'auditor extern en la detecció de fraus	
Daniel Faura Llimós.....	95

SEGONA PART

Casos pràctics

Tres controls efectius a implantar per tal de detectar i dissuadir el frau: el canal de denúncies, l'anàlisi de dades i l'autoavaluació del control intern	
Cristina Bausá.....	111
How to detect account manipulation. The real Gowex Case	
Nicola Eusebio	133

TERCERA PART

Altres treballs no relacionats amb la temàtica del frau

Comptabilitat social per a la sostenibilitat: model i aplicació	
Jose Luis Retolaza i Leire San-Jose	157
Utilització d'indicadors per a la predicció de la insolvència: el cas d'Abengoa	
Natividad Rodríguez-Masero i Alejandro Gómez-Simón.....	179

Presentació

Segons un estudi de PricewaterhouseCoopers (PwC) realitzat l'any 2010, el frau empresarial es va incrementar considerablement després de la crisi del 2007. A partir de l'enquesta a 3.000 empresaris de 54 països entre els mesos de juliol i novembre del 2009. Aquest estudi estima que el cost mitjà del frau en empreses espanyoles durant aquest any va superar els 730.000 €, a més dels danys ocasionats en les seves imatges i en altres aspectes empresarials. L'entorn econòmic, la pressió per resultats, l'enriquiment o el desig de venjança a costa de l'organització, l'oportunitat que es presenta per febleses de l'entorn de control i molts altres factors incideixen en el seu origen. Entre les diferents formes que pren el frau, pot notar-se: l'apropiació indeguda d'actius (28%), els suborns i la corrupció (13%) i la manipulació comptable (11%) aquests són els principals tipus de fraus en les empreses espanyoles, i significa el 52% d'aquest tipus de delictes.

En els darrers anys, escàndols com el tràfic d'influències, trames urbanístiques, fraus comptables, etc. són protagonistes de la immensa majoria dels informatius. És innegable que el frau empresarial és un tema actual i preocupant, per la qual cosa considerem rellevant ressaltar la necessitat que les empreses prenguin consciència d'aquesta xacra econòmica i social, i que es prenguin mesures de prevenció i sanció en aquest àmbit.

Aquesta monografia inclou en la seva primera part diversos articles que permeten conèixer millor els factors que incideixen en l'existència de frau en les empreses. Per a això, es descriuen les motivacions i el perfil del defraudador, així com les diferents eines i mecanismes que existeixen en l'àmbit intern i extern per a la detecció i control del frau. Incloem també les recents innovacions jurídiques adoptades que tracten d'esmenar les deficiències que poguessin existir.

A més, i com és habitual en la Revista de Comptabilitat i Direcció, en aquest número s'inclouen dos casos pràctics: un sobre els controls per detectar i dissuadir el frau i un altre sobre la predicció de les insolvències.

Amb aquesta publicació esperem contribuir a la divulgació dels mecanismes de prevenció, control i detecció del frau, ja que és un fenomen que desgraciadament es troba en un moment de plena actualitat i proliferació. Finalment, a l'apartat d'*Altres treballs* s'inclou una anàlisi de l'empresa social, model que podria considerar-se un canvi en el paradigma de la gestió empresarial, i que pot impactar en el frau des d'una perspectiva totalment diferent.

Luz Parrondo,

Editora d'aquest número monogràfic